

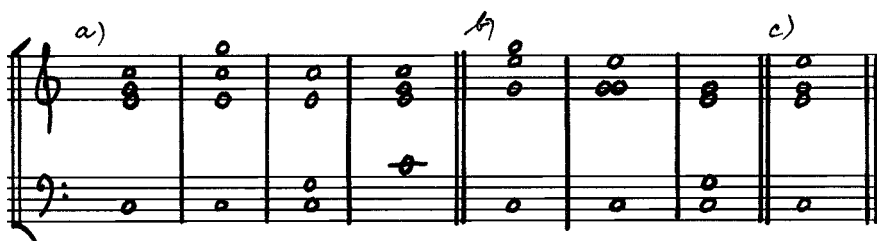
§ 21 Čtyřhlasá úprava kvintakordů na hlavních stupních (kvintakordů harmonických funkcí)

Doporučení:

- Nejčastěji zdvojujeme základní tón (a),
- není-li to možné, zdvojujeme kvintu (b),
- nejméně výhodné je zdvojení tercie (c).

Lze shrnout do schématu

1 – 5 – 3

Důležité pravidlo:

Je zakázáno zdvojovat citlivý tón!

► Cvičení:

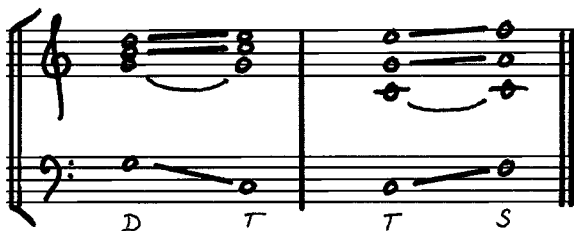
1. Tvořte písemně a u klavíru kvintakordy všech tří harmonických funkcí v různých tóninách dur i moll a v různých polohách i rozlohách.
2. Analyzujte v kadenci vzájemný vztah (příbuznost–nepříbuznost) bezprostředně sousedících akordů.
3. Která z následujících úprav trojzvuků nemůže být užita ve funkci dominanty a proč? Analyzujte jednotlivé úpravy (polohu, rozlohu).

§ 22 Přísný spoj příbuzných kvintakordů

Pravidlo a postup:

- vedeme bas po základních tónech obou akordů,
- společný tón (společné tóny) zadržíme v témže hlase,
- zbývající hlasy vedeme nejkratším směrem:

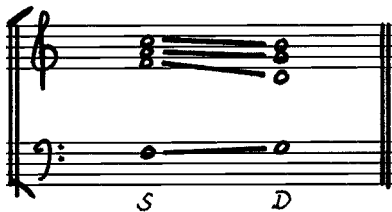

► Cvičení:

1. Hleďte společné tóny T-S, D-T v tóninách dur i moll.
2. Vypracujte písemně ve čtyřhlasu spoje akordů těchto funkcí v různých tóninách dur a moll a v různých úpravách. Zkontrolujte, zda vám nevznikly mezi některými hlasy zakázané postupy a zda úprava všech akordů odpovídá požadavkům správné úpravy.
3. Naučte se hrát vypracované spoje na klávesovém nástroji.

§ 23 Spoj nepříbuzných kvintakordů
(„pravidlo protipohybu“)*Pravidlo a postup:*

- vedeme bas po základních tónech obou akordů,
- vrchní hlasy vedeme protipohybem k basu:

Poznámka:

Kdybychom nedodrželi pravidlo protipohybu, vznikly by mezi basem a vrchními hlasy zakázané postupy paralelních kvint a oktáv. Přesvědčte se o tom!

► Cvičení:

1. Vypracujte písemně ve čtyřhlasu spoje akordů S-D v různých tóninách dur a moll a v různých úpravách. Opět zkontrolujte, zda nevznikly zakázané postupy a zda úprava všech akordů odpovídá všem požadavkům.
2. Naučte se hrát vypracované spoje na klávesovém nástroji.
3. Tvořte kadence v různých tóninách dur a moll písemně a ověřte si jejich zvuk u klavíru. Střídejte přitom různé polohy a rozlohy v úpravě výchozího tónického kvintakordu.
U každého písemného příkladu označte pod osnovou na začátku tóninu (dur velkým písmenem, moll malým) a pod jednotlivými akordy značky harmonických funkcí (tuto zásadu dodržujte z cvičných důvodů u písemných úloh i nadále).

§ 24 Stylizace harmonické věty

V živém hudebním projevu mívá harmonická věta jen zřídka podobu čistého a ničím nekomplikovaného sledu akordů, jak jsme jej zatím měli možnost poznat. Mnohem častěji je rozmanitým způsobem stylizována. Zvolená *stylizace* (těž *sazba*, *faktura*) je již výsledkem skladatelovy *invence* (nápadu), nelze pro ni tedy stanovit žádná pevná pravidla ani konkrétní návod. Obecně lze doporučit, aby adept kompozice usiloval v rámci jedné harmonické věty o celkově jednotný řád stylizace.

Pro názornost a pochopení podstaty stylizace uveďme několik příkladů charakteristických typů stylizace:

- výchozí harmonická věta (kadence) (a),
- *figurativní stylizace* (b),
- *příznávková stylizace* (c),
- *melodizace sopránu* (d),
- *polyfonní stylizace* (e),
- *virtuózní nástrojová stylizace* (klavírní) (f).

► Cvičení:

1. Pokuste se o jednoduché stylizace dosud vypracovaných harmonických kadencí (figurativně, příznávkově).
2. Pokuste se vyčíst ze stylizované harmonické věty (např. úryvku některého Bachova preludia) průběh funkcí harmonické kadence (tj. „dešifrovat“ stylizovanou harmonickou větu). Podaří-li se vám to, jste na dobré cestě k osvojení si schopnosti harmonické analýzy.

The image displays six handwritten musical exercises, labeled a) through f), arranged vertically. Each exercise consists of a two-staff system (treble and bass clef) with various musical notations including chords, melodic lines, and fingerings.

- a)** The first exercise shows a sequence of chords in the bass staff (T, S, D, T) and a corresponding melodic line in the treble staff. It includes a 3/4 time signature and a 'c' marking.
- b)** The second exercise features a 3/4 time signature and a 'b' marking. It shows a sequence of chords (T, S) and a melodic line with a 3/4 time signature.
- c)** The third exercise shows a sequence of chords (D, T, T, S, D, T) and a melodic line. It includes a 3/4 time signature and a 'c' marking.
- d)** The fourth exercise shows a sequence of chords (T, S, D, T) and a melodic line. It includes a 3/4 time signature and a 'd' marking.
- e)** The fifth exercise shows a sequence of chords (T, S, D, T) and a melodic line. It includes a 2/4 time signature and an 'e' marking.
- f)** The sixth exercise shows a sequence of chords (T, S, D, T) and a melodic line. It includes a 3/4 time signature and an 'f' marking.